

Dr. Matjaž Kmecl

Jubilej – praznovanje zgodovine trdega dela in prihodnosti jasnega zaupanja

Predvsem naj vam zaželim ob 130-letnici Steklarne vse najboljše.

Pravzaprav je to že 200-letnica, saj je bila jurkloštrska glažuta iz leta 1790 legitimni prednik vaše steklarne. Vse najboljše torej ob 200-letnici vašega delovnega in ustvarjalnega rojstva! Nisem posebno zagrizen zgodovinar, toda zelo hitro se vidi, kako je v ves dvestoletni obstoj Steklarne vgrajena globoka težnja po nenehnem inoviranju in napredovanju. Steklarstvo v Hrastniku je nastalo s spoznanjem, da stare glažute na lesno kurjenje nimajo prave prihodnosti in da je treba preiti na premog; potem se je tu hitro začelo kuriti z genera-

torskimi plinom, sledila je vsakovrstna avtomatizacija in danes računalniško vodeni izdelovalni procesi. Takšna lastnost seveda edina vodi v uspeh; zato danes, ko gre marsikomu vse navzkriž, Steklarna daje dovolj prijazen in zanesljiv kruh 1400 delavcem. Tu ni gospodarskega postavljanja, je pa stabilnost, trdnost, volja in izkušnja hrastniškega delavca, da se je treba zanesti na svoje roke in na svojo glavo. Jamrarija ne pomaga, čeprav je že vsa država ena sama jamraroča hiša. Ko vam torej čestitam in želim vse najboljše za praznik, čestitam vaši samozavesti in uspešnosti, ne nazadnje pa tudi vašemu ustvarjalnemu delavskemu ponosu!

Nadaljevanje govora dr. Matjaža Kmecla, slavnostnega govornika na proslavi 130-letnice objavljamo na naslednjih straneh.

Uvodni in pozdravni govor direktorja Steklarne Branka Milinoviča

S steklom smo in bomo živeli

Spoštovani gostje, gospe in gospodje, tovarišice, tovariši!

Dovolite mi, da pričnem današnjo svečanost, ki smo jo pripravili z namenom, da na njej proslavimo tri jubileje:

- 130-letnico Steklarne Hrastnik
- dan steklarjev in
- dan vstaje Slovenskega naroda.

Tradicija je že, da zadnja dva jubileja praznujemo 22. julija. Letos je to praznovanje še svečanejšo, ker praznujemo tudi 130-letnico poslovanja našega podjetja.

V posebno čast in zadovoljstvo mi je, da lahko na naši proslavi iskreno in prisrčno pozdravim člana predsedstva Republike Slovenije dr. Matjaža Kmeclja, predsednika Izvršnega sveta Republike Slovenije Lojzeta Peterleta, in druge predstavnike političnega življenja v republiki, revirjih in občini. Enako velja prisrčen pozdrav našim poslovnim partnerjem iz domovine in tujine, ki so našli čas, da so danes med nami! Med tujimi gosti želim posebej pozdraviti naše dolgoletne poslovne partnerje, lastnike oziroma predstavnike firme Zimmermann iz Zvezne republike Nemčije, kot tudi predstavnike oziroma lastnike firme Gustav Rose, Nicolaus Sorg, firme Popp, Böckling, Jugger, Rastal. Pozdrav velja tudi predstavnikom italijanskih firm Lombardo in Bi-Luce, predstavnikom francoske firme SEPR, predstavnikom švedske firme Emhart in predstavnikom Avstrijske firme IWB, kakor tudi vsem navzočim na proslavi!

Potrebno se mi zdi povedati tudi to, da vzporedno z jubilejem tovarne praznjeta pomembni obletnici tudi dve naši društvi:

Industrijsko gasilsko društvo Steklarne Hrastnik 60-letnico dela, šestdesetletnico pa praznuje tudi Steklarska godba na pihala.

Obema ob njunih jubilejih izrekam iskrene čestitke in jima želim še mnogo uspehov.

Spoštovani člani kolektiva, dragi gostje!

Letos mineva 130 let odkar je bila ustanovljena Steklarna Hrastnik. V davnem letu 1860 je nastalo naše podjetje. Spada med tiste tovarne, ki so v slovenskem prostoru, še posebej pa v Zasavju, utirale pot industrializaciji.

Steklarna Hrastnik je v zgodovini šla skozi različna razvojna obdobja, ki so jih narekivale različne gospodarske in družbene razmere, imela je uspešna in manj uspešna, pa tudi krizna obdobja. Toda skupni imenovalec celotnega 130-letnega delovanja je v tem, da se je podjetje ohranilo, se razvijalo in omogočilo zaposlitev in socialno varnost velikemu številu delavcev in članom njihovih družin. S svojimi izdelki pa si je po svetu ustvarilo ugled in sloves solidne steklarne.

V Steklarni je zaposlenih 1400 delavcev, proizvodnja pa tvorijo trije osnovni programi izdelkov: razsvetljavno steklo, drobna embalaža in izdelki za potrebe široke porabe. Že od leta

1953 se s svojimi proizvodi pojavlja na zunanjih tržiščih, predvsem na zahodnem. Letos bomo na zahod predvidoma izvozili za 10 milijov dolarjev izdelkov.

Najpomembnejši razvoj je podjetje doseglo z uvedbo avtomatske proizvodnje v šestdesetih letih, zlasti pa po letu 1975, ko po uspešno izpeljani sanaciji, v katero nas je pahnila energetska kriza, nenehno poskušamo slediti tehnološkim in razvojnim trendom steklarne industrije v svetu. V zadnjih nekaj letih smo uresničili vrsto programov in investicijskih posegov. Načrtno smo zmanjševali porabo vseh vrst energije in s tem tudi stroške na enoto proizvoda; rekonstruirali smo obrat zmesarne ter uvedli računalniško vodenje priprave zmesi; na talilnih objektih smo ročno regulacijsko opremo zamenjali z računalniško; v proizvodnji drobne embalaže smo uvedli nove, računalniško vodene, visoko produktivne stroje, v kontroli proizvodnje drobne embalaže pa smo postavili sodobne avtomatske kontrolne linije. To je le nekaj pomembnejših dosežkov podjetja, ki poleg bolj kakovostne proizvodnje pomenijo tudi večjo humanizacijo dela, omogočajo racionalno zaposlovanje in postavljajo zahtevo za kvalitetnejši delavec z vse več znanja. Tako je tudi naša kadrovska politika v zadnjem obdobju podrejena tem zahtevam. Poskušamo jo reševati z ustrezno štipendijsko politiko.

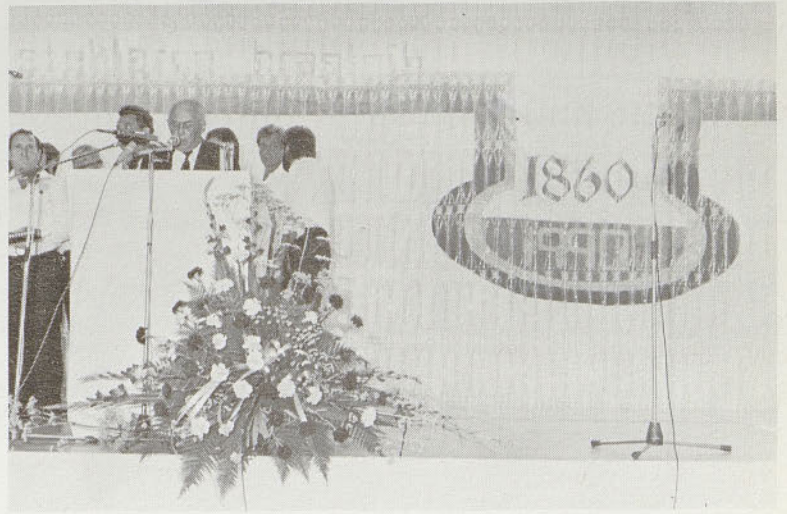
Iz povedanega bi lahko na hitro ugotovili, da je v podjetju vse v redu, da smo brez težav, da skrbimo za razvoj, za kakovostno proizvodnjo in kadre. Vendar ni tako. Menim, da je čas, v katerem živimo takšen, da zahteva od nas vseh mnogo naporov in še bistveno večje angažiranje kot doslej. Prve povojne večstrankarske volitve in razglasitev suverenosti Republike Slovenije ter usmeritev na izključno tržne odnose postavljajo pred nas mnoge probleme, ki jih bomo morali reševati v naslednjih mesecih. Prepričan sem, da jim bomo kos, in da bomo tudi v naslednjih desetletjih v Hrastniku še izdelovali steklo, to čarobno tvarino, ki človeku ponuja vedno nove možnosti za oblikovanje in uporabo, hkrati pa mu daje možnost za preživetje.

Dr. Matjaž Kmecl

Nadaljevanje govora

In zdaj ne bodite hudi, če tudi jaz spregovorim nekaj besed o tem, o čemer vsi govorimo, o politiki.

Zadnja dva in pol meseca je slovenska javnost izvedela za nekaj malo manj inteligentnih konstatacij; krona je bila vsekakor bombastična novica, da je pravkar izvoljeno republiško predsedstvo že med prvo sejo nove skupščine pripravljalo državni udar. Kdor je le malo pri pravi, bo hitro vedel, da gre za politično povestico po vzorcih rumenega tiska: tudi ta se je hudo lepo razcvetel z vsemi neslanimi

Med gosti na proslavi je bil tudi predsednik slovenske vlade, Lojze Peterle. Delavcem Steklarne Hrastnik je čestital ob jubileju. Ob tem je še dejal: »Vesel sem bil povabila na proslavo in zadovoljen sem, da sem tu med vami. Zadovoljen sem toliko bolj, ker vidim, da je Steklarna Hrastnik ena od tovarn s trdnimi temelji. Prepričan sem, da bo kolektiv s takšno tradicijo uspešen tudi v bodoče.«

Ob koncu se še enkrat vsem zahvaljujem za udeležbo na tej naši proslavi, gostom pa za darila, ki bodo trajen spomin na današnjih 130 let Steklarne Hrastnik.

Hvala!

Dr. Matjaž Kmeclja, podpredsednika predsedstva Republike Slovenije prosim, da prevzame besedo.

šalami in nemoralo vred. – Zakaj pa bi Kučan, o Omanu, Plutu, Zlobcu in sebi ne govorim, čakal s takšnim udarom na volitve, ko pa je že bil prej na oblasti in je pomagal vsem, tudi sebi, kvečjemu sestopati z nje? Zato, da bi takoj zatem zapustil skupščino in se šel diktatorčka? – Dajte no! – Nekaj drugega je: Zmeraj bolj jasno postaja, da takšno sestopati, s treznima in pametnima Plutom in Omanom in z ostalimi tremi, ki smo pač iz »napačnih« strank, ni po volji in meri novim reformatorjem. Zato ga je treba milo in s silo razsuti, odriniti v kot, z vsemi sredstvi in na vse načine. Zato je to predsedstvo zadnje izvedelo za sestavo vlade, za deklaracijo o suveren-

osti je izvedelo iz časopisov, izigrano je bilo v svojih prizadevanjih v zvezi z ustavnimi sodniki, ultimativno je bilo postavljeno pred dejstvo, da odstavlja že zdavnaj in po vseh pozicijah imenovane slovenske diplomate! Z druge strani ga je začela onemogočati vojska, ki je v smislu nikoli politično ovrednotene doktrine segla po orožju in po obrambnih načrtih slovenske teritorialne obrambe, njenega poveljnika pa spravila v nemogoč položaj, ko mu je zabranila o vsem tem obveščati Predsedstvo Republike Slovenije, kakorkoli je že to po ustavi vrhovni komandant slovenske obrambe. – In vendar je bilo to predsedstvo voljeno po priimkih in imenih, po volji slo-

Državna odlikovanja in priznanja steklarjem

Državna odlikovanja

Na slovesnosti ob 130-letnici Steklarne Hrastnik so bila podeljena državna odlikovanja. Leopold Grošelj, predsednik Skupščine občine Hrastnik je v uvodnem nagovoru, preden je dvanajstim članom kolektiva izročil odlikovanja, spregovoril o pomenu, ki ga je za hrastniško občino imela Steklarna Hrastnik. Od njene ustanovitve, ko je utirala pot industriji v Hrastniku do danes, ko zagotavlja socialno varnost tretjini vseh zaposlenih v občini ter ustvari več kot 30 odstotkov prihodka gospodarstva družbenega sektorja občine.

Z ukazom predsedstva SFRJ so bili odlikovani: za posebne zasluge in uspehe pri delu, pomembne za napredek države z

REDOM DELA Z ZLATIM VENCEM

Branko Milinovič
za zasluge in uspehe pri delu, pomembne za socialistično graditev države z

REDOM ZASLUG ZA NAROD S SREBRNO ZVEZDO

Janez Cigler
Alojz Marcen
Alekselj Us
Franc Vidovič
Anton Žagar
za zasluge in uspehe pri delu, pomembne za napredek države z

REDOM DELA S SREBRNIM VENCEM

Karl Dragar
Ignac Jeršin
Albert Kapelar
Nikolaj Kavšek
Anton Kobal
Karel Plazar

Priznanja Steklarne Hrastnika

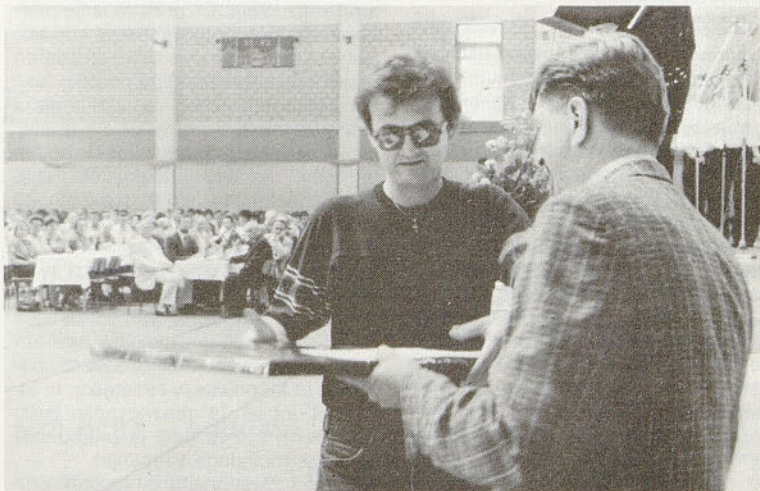
Ker je slovesnost ob jubileju obeležila tudi dan vstaje slovenskega naroda in dan steklarjev, ob tem prazniku pa že vrsto let podeljujemo priznanja delavcem, ki so s svojim delom dali pomemben prispevek k uresničevanju ciljev podjetja, so bila petnajstim delavcem podeljena tudi ta priznanja.

Prejeli so jih:
Ivo Alauf
Vanda Besednjak
Stojan Binder
Abdulah Durmišević
Zdenka Fabjan
Slavko Gornik

Jože Grum
Naza Kamenjašević
Lado Kodrun
Marjeta Petan
Ervin Predovnik
Martin Plazar
Bojan Ristovič
Katarina Roškar
Viktor Žagar

Za inovacijske dosežke v preteklem letu pa so priznanja prejeli:

Albert Kapelar
Izidor Bizjak
Bojan Velej
Srečko Jakšič

venskega ljudstva, ne po pomožnih listah in tudi ne s strankarskimi množitelji glasov: bržkone najbolj čisto demokratično od vseh na zadnjih volitvah!

Vse to kaže na nekaj; na to namreč, da se je mogoče res z zadnjimi volitvami končala državljanska vojna, kakor smo tudi slišali, zagotovo pa se ni še končal narodnoosvobodilni boj. Pa ne s sovražniki od zunaj ali tako imenovanim Beogradom, končali ga nismo v sebi, s strašno strastjo, da je treba zmeraj spet vse, kar smo, kar je našega, razsut in podreti. Navzven je mogoče kdaj ta strast videti kot reformizem, vendar gre za fundamentalistični, revolucionarni in histerični reformizem za vsako ceno. Neučakano in ihtavo hočemo imeti ustavo čez tri tedne, kot da jo potem lahko menjujemo kot čevlji, če ne bo dobra; lastniko je treba do jutri vrniti nekdanjim lastnikom, četudi zato pol Slovencev ta čas ostane brez preživetja; porazirati vse, kar količ kaj diši po menševističnih »rdečih« direktorjih, odstavljati »rdeče« sodnike, naj so še tako vzorni, pobirati kulturi in razlagati, da je zanjo tako in tako dobro, strahovati novinarje, zraven pa udrihati čez Kardelja. Kardeljeva strast do reformiranja je bila tipično slovenska, toda če je bila slaba, ni antikardeljevska, nova, prav nič boljša, prej slabša, ker je v mnogočem histerična. Potem se pa hodimo na vse strani opravičevati, da še živimo in da smo se upali upreti ta-

krat, ko so nas hoteli kot zadnji drobižek pokončati in pomendirati – in reformiramo tudi zgodovino. Mi, ki smo živeli 1941. leta tu, v Zasavju, vemo, kako je bilo, ko te je vojska čez noč odpeljala za nič bogvekam, kako je tu čez Savo nastal prazen prostor, vemo o ustreljenih in mrtvih, vemo, da je komandantu Starega piskra zmanjkalo žebljev za mrliške zaboje. Naj se ve: ne želimo reformirati te zgodovine, nje nas ni sram. Sram nas je kvečjemu za druge.

Kot da zdaj, ko smo na pragu svoje državne samostojnosti, nočemo nič trdnega, nič zgodovinskega, nič vidnega. Komaj smo se domenili za volitve, že po tiholazniško podiramo tisto, kar nam po volivnih izidih ni všeč. Zraven pa nakladamo o demokraciji in pravni državi in ovinkarimo okoli ustave. Toda slovenski narod je svojo voljo izrazil: če komu ta volja ni všeč, naj predlaga nove volitve – naroda pač ni mogoče zamenjati. Če hočemo resnično biti gospodarji v svoji hiši in na svoji zemlji, moramo predvsem spoštovati sami sebe.

Zdaj pa o komunizmu – in to zato, ker se vse pri nas od predvolitev naprej utemeljuje z antikomunizmom in na poudarjanju vsakršne katastrofe, ki jo je prinesel. Tudi če je bil komunizem za Slovence v zgodovini res eno samo zlo, je seveda svojevrstna laž in sprenevedavost, če brerenimo današnje generacije za stare nadutosti in surovosti. Resnica je pač ta, da je zo-

per idejno in telesno nasilje v nekdanji partiji nastal odpor najprej v njej sami, da se je ta organizacija sama v sebi presnovila in da je bil šele to pogoj za miren prehod v današnje stanje. – Če govorim osebno: jaz nisem bil nikoli kak poseben komunist, kot študenta so me iz političnih razlogov vrgli iz študentskega doma in tudi kasneje se mi je pripetilo nekaj reči, ki smo jim rekli politične težave.

Toda to, kako nas je začelo Slovence nositi iz ene skrajnosti v drugo, kako panično glasno smo se začeli politično preoblačiti, iz demokratičnocentristične ošabnosti v brezobzirnost lobistične »demokracije«, iz sive ekonomije v mlin vse po vrsti žročnega kapitala, me bolj ko kdaj zadržuje, ne glede na to, da ni v modi, da ni konjunktarno, pri »napačnih«, na levi, socialistični strani. Po svojih skromnih močeh sem pomagal podirati v omnipotentni partiji tisto, kar je bilo v njej nečloveškega, toda ne zato, da bi vsi skupaj preskočili v novo različico boljše vizije in tudi ne za novo slovensko samorazdiralnost. Življenje skupnosti, kakršna smo, je predvsem trajanje in ne prekinjanje. V naslednjih letih nam bo bolj ko kdajkoli potreben temeljit, moderno organiziran družbeni korektiv, blizu nekdanji socialistični viziji, med nami bodo zazijali velikanski revno-bogati prepadi in niti približno ne bomo vsi bogati, kot si zdaj po otročje in prelepo predstavljamo.

Na vsak način: bila je potrebna spre-

membra – približno tako in v takem razmerju, kot je z volitvami določilo in izmerilo ljudstvo v naši slovenski državi. Kdor pa je dobil za te spremembe zaupanje, mora vedeti, da ga ni dobil brezpogojno in da se v nedogled ne bo dalo izgovarjati niti na katastrofalno dediščino niti na različne deklaracije in podobne reči. Zgodovina je trda reč, še bolj neizprosna pa je prihodnost. Če so se slovenski komunisti česa naučili, so se tega, in dobro bi bilo za vse nas, ko bi še kdo ta nauk in to izkušnjo razbral iz njihove usode.

Takšni, kakršni smo, sicer ugajamo sami sebi: od strani nam kdaj pa kdaj zaploskajo, še večkrat pa nas zaskrbljeno pogledajo, ali mislimo resno. Mi seveda mislimo resno, tudi pri največjih neumnostih. Potem zaznajo, da je korajža samo navdeušenost in navdušenje znamenje malo manjšega pomisleka, in mislijo o nas slabše, kot mislimo mi. Zadnjič smo na avstrijski televiziji videli brata Srba, gospoda iz opozicije, ki je govoril natanko tako, kot najneraje slišimo in je sicer tam doli že splošna razvada. Rekel je, naj se tista slovenska malenkost kar odcepi s svojim podalpskim zakotjem vred in zgine iz Jugoslavije, če že na vsak način hoče, nihče je ne bo pogrešal, preveč nepomembna je. Seveda ni mislil resno: petina sprti nastajajoče jugoslovanske vrednosti, ki jo ustvarja slaba dvanajstina prebivalstva, niso mačje solze in tudi intervencijske enote na Kosovu stanejo!

Toda na obrazu se mu je videlo, kako prepričan je, da pes, ki veliko laja, malo grize; če ga pošteno suneš v zadnjico, se potuli in zacvili, ustraši se samega sebe. Nevaren je tisti pes, ki brez deklaracij ugrizne, kadar je hiša v nevarnosti, in ki ima vse ovce vsak hip preštete.

Z nami je mogoče še huje, mogoče se na tihem bojimo, ker naenkrat nimamo nobenega gospodarja razen sebe in smo sami sebi opozicija. Kako so znali na Hrvaškem po volitvah velikodržavno, gosposko in nepodeželsko ustoličiti spremembo oblasti! Kdo je pa pri nas prejšnjim predsednikom sploh rekel adijo ali kaj vsaj malo ljubeznivega, še ob odhodu smo jih obnergali. Prisega slovenskega predsedstva v skupščini je bila opravljena v stilu najrevnejše točke »razno« opolnoči, potem ko je moralo to sicer že izvoljeno predsedstvo čakati na zavezo dvakrat po šest ali sedem ur kot berač pred vrati.

S takšno mentaliteto se v suverenosti ne pride daleč.

Podprimo vlado, dokler dela pametno in dokler se ne sestaja na skupnih sejah s tem ali onim cekajem (zdaj ni več komunističen). Zategnimo pasove, če je to za resničnost suverenost potrebno. Priporočimo poslancem več treznosti ali manj navdušenja, recimo jim ta trenutek na primer, naj vseeno pošljejo delegate v zvezni zbor, saj še zmeraj živimo v Jugoslaviji – kdo pa bo sicer v njej zastopal naše interese, če jih ne bomo sami?! Zraven pa sistematično, samozavestno in smiselno, pošteno in nelercijalsko gradimo realnost in ne besedovanje svoje države – v vseh tistih neštevilnih, vendar konkretnih rečeh, ki jih v malem pozna vsaka gospodinja, ki kaj da na zadovoljstvo in srečo pri hiši. Kaj pomaga, če ima hišni gospodar debelo zlato uro v žepu in veliko svetlo verigo z nje čez trebuh, če pa je njegova

družina nezadovoljna, hlev prazen, njiva nepreorana, če je skregan s sosedi in zraven do vratu zadolžen! Povrhu pa ga je še sram, ker je nezakonski, kot je slovenska država v naših predstavah pankrsko dete avstrijskega cesarstva in jugoslovanske kraljevine!

Ravnajmo tako, da se ne bo treba nikomur od zanamcev zaradi nas sestajati v gluhi lozi svoje vesti, ker bi mu bila potrebna takšna ali drugačna sprava! Čeprav le z lastno pametjo, znosnostjo in poštenjem. Naša pot ne sme biti pot nadutosti, objestnosti in histerije. Nobenega problema ne bomo rešili ne z brezobzevnim cinizmom ne s protikomunizmom, ne z golim navdušenjem ali tekmovanjem, kdo bo v besedah veličastnejši, ne s tem ne z onim fundamentalizmom.

Naša poglobljena skrb danes je pamet in hladna kri. To potrebujemo. Bolj kot karkoli si želimo, da bi preveslali to slabo morje, ki nas obdaja, s čim manj izgubami in poškodbami! Takšna je tudi volja, želja in prizadevanje slovenskega predsedstva; če pa kdo hoče grde igre z njim, jih lahko igra samo preko hrbta slovenskega naroda.

Lani je poteklo 140 let, odkar je v Hrastnik pripeljal prvi vlak; na postaji ga je sprejela prva hrastniška godba petih mož; ko se je začelo steklarstvo pred 130 leti, je bilo že kakšnih 20 muzikantov. Z delavci je rasla kultura. Kot je izpod zemlje prihajalo črno zlato, je tu zgoraj nastajala steklena svetloba dneva. In če je kje združeno vse, od najbolj črne teme do najsijajnejše svetlobe, od obupa slovenskega obstajanja do največje samozavesti, potem je to tu, pri vas, v Hrastniku. In tudi vaš jubilej je praznovanje tega: zgodovine trdega dela in prihodnosti jasnega, možatega zaupanja!

Naj živi 130 let hrastniškega steklarstva in hrastniškega človeka!

Dr. Matjaž Kmecl

Komentar karikaturista, Delo, 23. 7. 1990

NALIJMO SI ČISTEGA ...

Karikatura: Franco Juri

Čestitke ob jubileju

Čestitkam ob jubileju, ki so jih kolektivu izrekli gostje in prijatelji neposredno, so se pridružile še tiste, ki so prispele po pošti.

Tako so nam čestitali:

- Zavarovalna skupnost Triglav, Reviriska območna skupnost
- Fabrika stakla 9. oktobar, Prokuplje
- Mineralimpeks Budimpešta
- Degussa, Frankfurt
- Delavci in učenci gimnazije – ekonomske šole Trbovlje
- Gospodarska zbornica Slovenije, Območna zbornica za Zasavje

- USIH Poslovno združenje steklarske industrije Hrvatske
- SDK Trbovlje
- Delavci in učenci glasbene šole Hrastnik
- Sodaso Fabrika sode Lukovac
- Franc Pipan – poslanec stranke ZKS – SDP družbenopolitičnega zbora skupščine Republike Slovenije.

Večina čestitk izreka zadovoljstvo ob dosedanjem in željo po bodočem uspešnem sodelovanju. Iz nekaterih povzemamo vsebino.

RADEX AUSTRIA

Predstojnik firme
STEKLARNE HRASTNIK

Radenthein, 17. 07. 1990

Predmet: 130-letni jubilej STEKLARNE HRASTNIK

Z velikim veseljem smo slišali, da vaša firma 21. julija letos praznuje 130-letni jubilej.

Kot vaš dolgoletni poslovni partner ob tej priložnosti posredujemo vam in vsem delavcem Steklarne Hrastnik naše najboljše želje. Istčasno želimo vaši firmi, vodstvu firme in vsem sodelavcem vse najboljše v prihodnosti in predvsem veliko poslovnega uspeha.

Ob vašem jubileju vam posredujemo tudi manjše spominsko darilo, skupaj s tem dopisom.

Upam, da bomo z vami lahko tako prijetno in uspešno sodelovali tudi v prihodnje in vam izražamo naše posebno spoštovanje.

RADEX AUSTRIA

Akcijska družba za
ognjevarne izdelke
(V-Dir. DI. W. Rödl) (Dir. DI. H. Kerschbaumer)

★ ★ ★

Spoštovani!

Ob vašem 130-letnem jubileju vam posredujemo naše najprisrčnejše želje za nadaljnjo prihodnost vašega podjetja. 130 let je zares veličastna življenjska doba za firmo in upamo, da bomo naslednjih 100 let prav tako uspešno sodelovali z vami. Imamo srečo, da smo kot dobavitelj lahko pripomogli k temu uspehu in smo vam tudi v prihodnje z veseljem na razpolago. Zaradi dopusta je naše osebje močno zmanjšano in zato nismo zmožni, da bi se odzvali vašemu vabilu, za katerega se vam prisrčno zahvaljujemo. Prosimo, da nam to oprostite. Želimo vam veliko uspeha za vaše praznovanje, vam in vsem sodelavcem vse najboljše v prihodnost.

Pozdrav

DITTING MESSTECHNISCHE GERÄTE DES M.B.H.n.CO.KG Dunaj

(merilno tehnične naprave)

Anton Wersching, generalni direktor

★ ★ ★

Spoštovani delavci Steklarne,

čutim dolžnost, da se tudi jaz spomnim vaše, res veličastne 130. obletnice tovarne stekla.

To je za tovarno mnogo let. Mnogo generacij se je v njej učilo umetnosti pihanja in oblikovanja stekla ter drugih del. Mnogo generacij je v njej pustilo velik del življenja in zdravja. Mnogi potomci teh generacij so današnji steklarji in delavci vseh vrst steklarske stroke.

Veliko znancev in prijateljev imam med vami. Zato se ob lepih spominih na pretekla leta, ki sem jih preživela v vaši družbi, ali na zimskih počitnicah v belih Donovalyah, ali ob zdravljenju v Sklenih topličah, pridružujem čestitkam, ki ste jih, ali boste še sprejeli ob jubileju Steklarne.

Iskreno želim, da bi bila trud in um vaših rok in glav poplačana z vsesplošnim zadovoljstvom in uspehom v bodočnosti in da bi sreča spremljala tudi delavce prihodnjih generacij, predvsem pa vas – člane današnjega kolektiva.

Iskreno in prisrčno pozdravlja vse

Božena Spišaková

Žiar 18. 07. 1990

Foto: B. Klančar, tekst: Mili Kobal

Zdravljica nas je popeljala v proslavo. Steklarska je oznanila njen konec. »Mi pihamo steklo žareče to stotrideset let že tako.«

Steklarna se je ob svojem jubileju predstavila s posebno publikacijo. Tudi gospa in gospod Zimmermann sta si jo z zanimanjem ogledala. Gospa Gisele Zimmermann pa je pozornost naši proslavi izkazala tudi s tem, da se je oblekla v narodno nošo.

Žlahtnost in uporabnost stekla je odsevala odrska scena, z besedo nam jo je izrazila Sonja Juvan.

Nekatere je po proslavi obiskala sreča. K upokojenki Emici se je pripeljala kar s kolesom in še z malico na prtlačniku.

60 let gasilstva v Steklarni

Člani Industrijskega gasilskega društva Steklarna so jubilej, 60-letnico društva počastili s prireditvijo 21. julija na nogometnem stadionu. Priredili so gasilsko paradno, na kateri je sodelovalo 150 gasilcev iz okoliških gasilskih društev. Podeljena so bila republiška gasilska priznanja, ki so jih prejeli:

gasilsko plamenico III. stopnje: Jože Drugovič, Ivan Grum in Ivan Teršek

gasilsko plamenico II. stopnje: Peter Kavzar in IGD Steklarna

gasilsko priznanje III. stopnje: Janez Kavzar

Na tej proslavi so namenu svečano izročili novo kombinirano gasilsko vozilo, kar je bila dolgoletna želja gasilcev, a tudi potreba Steklarne, saj omogoča uspešnejše gasilske intervencije, v svečanem trenutku krsta pa je njegov boter, direktor Steklarne Branko Milinovič gasilec zaželel, da bi jim ga ne bilo potrebno nikoli uporabiti.

Mili Kobal

Mladi pišejo

O steklu, steklarjih, delu v Steklarni

Počen kozarec pripoveduje

Počen žalosten gostinski kozarec pripoveduje prijateljem o svojem nastanku: Izdelali so me iz stekla, steklo pa je iz kremenčevega peska, marmorja in sode ter majhne količine arzenika in svinca. Vse to gre v peč za taljenje, v kateri je temperatura od 1200 do 1500 °C. Krogljčar napihne majhne krogljice, potem steklopihalec s palico, ki ji pravi fajfa, oblikuje polizdelek, ga nato da v model, v katerem ga dokončno oblikuje. Steklopihalec izroči svoj izdelek še odbijalcu, da kozarec dokončno izdela. Odnášalec me je odnesel v hladilno peč, v kateri sem potoval približno uro ali dve. Pristal sem v rokah pregledovalke, ta me je z drugimi kozarci odnesla k žigosarki, da sem dobil žig svoje velikosti in mere. Pripravljen sem bil za prodajo. Kupil me je gostilničar, ki z menoj ni prav nič lepo ravnal, zato sem od jeze počil. Zdaj pa še čakam na svojo usodo: ali me bodo vrgli med smeti ali pa me z drugimi črepinjami spet vložili v steklarsko peč, kar bi bilo še najbolje. Potem bo nekega dne iz mene spet postal nov kozarec.

Pamela Petoš, 6.b

Moj očka – steklar

Moj očka je ročni pihalec stekla. O svojem delu mi je povedal marsikaj zanimivega:

»Vodim brigado pihalcev, v kateri oblikujemo še vročo stekleno maso iz posameznega stekla (kristala) in mlečno belega stekla (opala).

Vsak dan, ko pridem na delo, moram pripraviti primerno orodje. Vedeti moram, katere lesene zajemalke in oblikovalce (volgaholce) bomo rabili pri izdelku, ki ga bomo izdelovali. Poskrbeti moram tudi, da ima model pravo

temperaturo. Če je model prehladen, nam izdelki pokajo – imamo lom, če pa je prevroč, ne dobimo izdelka. Največkrat so zaradi prevelike temperature modela izdelki natrgani – obdrnjeni in umazani.

Nato pride najtežje delo, ki je hkrati tudi najbolj zahtevno. To je izdelovanje posameznega izdelka. Tu moramo še posebno paziti na kakovost. Če izdelek ni dovolj dober, ga pregledalka stekla vrže proč.

Mislím, da je očkovo delo resnično težko in premalo cenjeno.

Jani Brečko, 6.b

Mamino delovno mesto

Moja mama je delavka v Steklarni Hrastnik. Steklo pridelujejo ročno in avtomatsko. Mama dela pri ročni predelavi steklene mase. Kremenčev pesek in nekaj drugih surovin topijo v velikih pečeh pri visokih temperaturah. Steklo je tekoče. Delo steklarja je v takih pogojih zelo naporno, saj preseže poleti temperatura tudi do 40 °C. Za oblikovanje stekla imajo modele različnih velikosti in oblik. Delavci so razdeljeni v skupine, imenovane brigade. V brigadi, kjer dela tudi moja mama, dela osem ljudi. Vsak delavec opravlja svoje delo. To so: krogljčar, napihalec, odnášalec, stekloodbijalec in steklorezalec. Mama dela pri stroju, ki se imenuje »rosse«. Reže vroče steklene izdelke, kot so: tulpe, krogle, plafonere in druge izdelke. Ker je steklo takrat še vroče, si pomaga z azbestnimi rokavicami in železnimi, posebno prilagojenimi kleščami. V osmih urah naredijo od petsto do tisoč steklenih izdelkov. Nosijo jih v hladilne peči, nato jih pakirke zložijo v kartone. Nekateri izdelki gredo naprej v brusilnico in slikarnico, kjer steklo dokončno oblikujejo, zbrusijo in poslikajo.

Andrej Matjašič, 8.a

Branko Milinovič: Izbrali ste me za botra tega avtomobila. Izročam vam njegove ključe, toda želim vam, da vam ga ne bi bilo treba nikoli uporabiti.

Drugi o nas

Trideset let sodelovanja Steklarne Hrastnik in Atlas Copco

V junijski številki časopisa CONTACT delovne organizacije UNIVERZAL Beograd, jugoslovanskega zastopnika švedske firme ATLAS COPCO, je bil med drugim tudi članek o poslovnem sodelovanju med Steklarno Hrastnik in firmo ATLAS COPCO in njenim predstavnštvom UNIVERZAL. Omenjeni temi, ilustrirani z več fotografijami (eno objavljamo) sta bili namenjeni kar dve strani revije. Ker je zanimivo, kako naše podjetje vidijo drugi, v prevodu povzemamo vsebino omenjenega članka.

Steklarne Hrastnik, tovarna v živopisnem Zasavju v Republiki Sloveniji, je bila ustanovljena leta 1860. Od ustanovitve do danes, ko slavi 130 let obstoja, je prešla veliko razvojnih stopenj.

Trenutno zaposluje 1400 delavcev in njena proizvodna zmogljivost je 100 ton stekla dnevno. To je ročno, polavtomatsko in avtomatsko pihano ter stiskano steklo, ki je razdeljeno v tri osnovne proizvodne programe:

- steklo za razsvetlavo (za svetilne elemente)
- steklo za gostinstvo in gospodinjstvo
- drobna embalaža za farmacevtsko in prehransko industrijo.

Približno četrtino skupne proizvodnje izvažajo, na zahodno tržišče (ZDA, Kanada, Zahodna Evropa).

Dejstvo, da je prostorsko omejena in nima možnosti za nadaljnjo širitev zmogljivosti je narekovalo tudi razvojni koncept rasti produktivnosti, kakovosti in specializacije.

V začetku šestdesetih let se je pričelo obdobje pospešenega posodabljanja proizvodnje. UVajati so začeli avtomatske stroje, ki so terjali večje količine kakovostnega, brezoljnega kompresijskega zraka.

Steklarne se je odločila, da nakup potrebne opreme zaupa firmi ATLAS COPCO, preverjenemu proizvajalcu vseh vrst kompresorjev, posredovanju pa zastopniku UNIVERZALU. Z vgradnjo štirih brezoljnih vijčnih kompresorjev UA 23, skupne zmogljivosti 20.000 m³/h in delovnega pritiska 3,5 bara, se je pričelo sodelovanje, ki traja že skoraj trideset let in s katerim so zadovoljni vsi trije partnerji. Razvoj in rast produktivnosti sta v začetku sedemdesetih let zahtevala nakup novih proizvodnih strojev, z višjim delovnim pritiskom.

Leta 1975 je Steklarna Hrastnik, na podlagi dobrih izkušenj pri sodelovanju s firmo ATLAS COPCO in Univerzalom vgradila dva brezoljna vijčna kompresorja nove generacije »Z«, tipa 2R – 5A, skupne zmogljivosti 79.000 m³/h in z delovnim pritiskom 8,5 bara.

Steklarska industrija je znana kot nizko akumulativna in z visokim deležem stroškov energije v ceni proizvoda (celo do 25 %). To in vse močnejša konkurenca na tržišču je v začetku osemdesetih let narekovalo resno raz-

ziskovanje možnosti za racionalizacijo porabe energije v vseh stopnjah proizvodnje. Strokovnjaki Steklarne Hrastnik so bili eni prvih, ki so se vključili v to novo razvojno smer.

V obdobju 1987/88 je SR Slovenija pridobila od ameriške WORLD BANK 90 milijonov ameriških dolarjev posojila za financiranje programov racionalizacije energije. Takrat je imela Steklarna že pripravljen elaborat in se je takoj prijavila na razpis za kredit – pri čemer je izpolnjevala osnovni pogoj: vložena sredstva morajo biti povrnjena v petih letih obratovanja in sicer na račun privarčevane energije.

Eden izmed predvidenih načinov varčevanja je bil tudi nakup kompresorjev ATLAS COPCO novejših generacij, opremljenih za izkoriščanje odpadne toplotne energije z »Z elektromikon Heat recovery«. Elaborat je dokazal, da bi vgradnja teh kompresorjev ZR 6–50 Elektromikon (skupne zmogljivosti 14.400 m³/h, delovnega pritiska 5 barov in vgradne moči 1,2 MW) omogočila – z uporabo odpadne toplote od hlajenja kompresorja za gretje skladišča končnih izdelkov pozimi in sanitarne vode poleti, torej s privarčevanim mazutom in električno energijo – da bi v petih letih v celoti izplačali novo kompresorsko postajo.

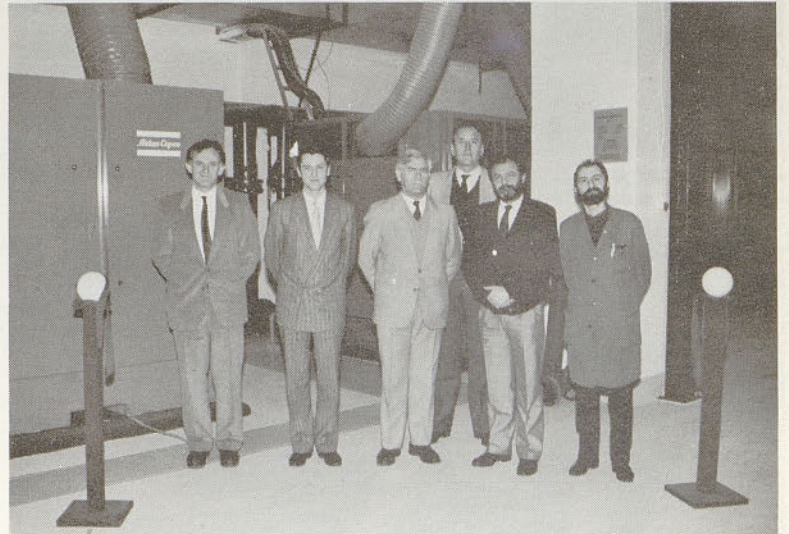
Ta ugotovitev je bila eden izmed razlogov za odobritev kredita. Tako je Steklarna še enkrat izkoristila možnost in izkazala zaupanje preverjenima delovnima partnerjema – firmi ATLAS COPCO in Univerzalu.

Kompresorska postaja deluje brezhibno

Te dni mineva prvo leto obratovanja nove kompresorske postaje, ki smo jo rekonstruirali s pomočjo denarja Mednarodne banke za obnovo in razvoj (IBRD) – iz paketa **Energetsko varčevalni program**. Za pridobitev omenjenega kredita je bilo poleg mnogih pogojev potrebno izpolniti tudi pogoj, da mora investicija garantirati energetske prihranke. Zato smo pri iskanju ponudb proizvajalcev dobrih kompresorjev, kar je bila absolutna prioriteta, iskali tudi možnost za izpolnitev zahteve kreditodajalca.

Pred dokončno odločitvijo o izbiri najugodnejšega in najprimernejšega ponudnika je bilo porabljenega veliko časa. Tudi v Steklarni se je pojavilo obilo omejitev in zahtev, ki bi jih moral upoštevati dobavitelj:

- kompresorje smo hoteli instalirati v obstoječe prostore;
- pogonski motorji novih kompresorjev so morali biti enakega tipa kot pogonski motorji obstoječih visokotlačnih kompresorjev zaradi tipizacije pogonskih agregatov in zaradi možnosti priključitve na obstoječe priključke, brez predelav stikalnih omar;
- delovni tlak komprimiranega zraka na najbolj oddaljenem avtomatskem

Ekipa strokovnjakov Steklarne, Univerzala in Atlas Copco, ki je realizirala celoten projekt. Od leve proti desni: R. Vojnovič, Stojan Binder, G. Herbeaux, Z. Ilič, M. Nektarijevič in Samo Klemen.

V letu 1989 sta bili izvedeni dobava in montaža kompresorske postaje in tako je v Steklarno prišla tretja generacija brezoljnih vijčnih kompresorjev ATLAS COPCO, uporabljati so jih začeli v začetku leta 1990 in dosegajo vse projektirane delovne parametre, kar je strokovnjakom Steklarne ponoven dokaz, da so tudi tokrat pravilno izbrali – kot tudi večina tovarn stekla v Jugoslaviji, ki pretežno uporabljajo kompresorje ATLAS COPCO.

Uresničitev celotnega projekta, pri katerem so intenzivno sodelovali strokovnjaki Univerzala in strokovna ekipa Steklarne, ki so jo sestavljali Samo Klemen, inž. Albin Lavrič in vodja skupine, dipl. inž. Stojan Binder, tehnični direktor, je ponovno potrdila, da je za doseganje kakovostnih rešitev potrebno skupno prizadevanje tako prodajalca kot tudi kupca opreme.

Pripravil: M. Nektarijevič
Prevedla: S. Juvan

proizvodnem stroju ni smel biti nižji od 3,2 bara;

- točka rosišča ni smela narasti iznad +4 °C (suh zrak);
  - rekonstrukcija kompresorske postaje ni smela povzročati nikakršnih izpadov v proizvodnji;
  - odpadno toplotno energijo, ki se sprošča pri komprimiranju zraka, smo hoteli izkoristiti za ogrevanje sanitarne in tehnološke vode in ogrevanje skladiščnih prostorov.
- Izmed vseh ponudnikov je firma Atlas Copco, ki je Steklarni že v preteklosti dobavljala kompresorje za skoraj vse njene potrebe, pokazala največ pripravljenosti, da ustreže vsem našim zahtevam. Ker je bila omenjena firma tudi cenovno najugodnejša izmed vseh ponudnikov, je kmalu sledil podpis pogodbe o dobavi treh kompresorjev v Energy recovery verziji.

Ko po letu dni brezhibnega delovanja nove kompresorske postaje ocenjujem pravilnost izbora dobavitelja in funkcionalnost oz. uspešnost rekonstrukcije kompresorske postaje, lahko samo z zadovoljstvom ugotovim, da so bila v celoti izpolnjena vsa naša pričakovanja in zahteve dane ob izbiri dobavitelja. Še več, z naknadno predelavo instalacije za komprimiran

zrak nam je uspelo povezati visokotlačne in nizkotlačne kompresorje, kar nam omogoča nemoteno delo tudi v primeru izpada novega kompresorja. Kompresorsko postajo smo uredili tudi v estetskem pogledu, tako da velja danes kompresorska postaja Steklarne Hrastnik za najsodobnejšo referenco firme Atlas Copco v Jugoslaviji. Posebno razveseljuje pa je dejstvo, da smo uspeli z odpadno energijo na kompresorjih, nastalo pri komprimiranju zraka, v celoti pokriti potrebe po sanitarni in tehnološki vodi v Steklarni. S tem so se izpolnili vsi pogoji, da zunaj kurilne sezone ustavimo strojno, ki je iz tehnoloških razlogov morala obratovati vsa leta neprekinjeno od njenega prvega zagona še izped povojnih časov. Daleč najpomembnejši rezultat ustavitve strojarne je energetski prihranek, saj prihranimo dnevno preko 2000 m³ zemeljskega plina, znižali pa so se tudi drugi obratovalni stroški strojarne. Skratka, zgradili smo sodobno kompresorsko postajo, ki ustreza vsem steklarskim zahtevam za kakovost in kvaliteto. Žal je pa le malo zaposlenih v Steklarni videlo ta objekt, ki je po mojem mnenju eden najlepše urejenih, tudi po zaslugi skrbnega vzdrževanja.

Stojan Binder

Sindikati (se) organizirajo, delavci štrajkajo, oblast pa ...

Pismo ZSSS slovenski vladi

Stavkovni odbor Zveze svobodnih sindikatov Slovenije ob razglasitvi splošne stavke delavcev Slovenije, napovedane 10. septembra 1990 pod geslom »ZA MOJE DELO GRE, PLAČO IN PRAVIČNOST«, postavlja naslednje

ZAHTEVE:

1. Skupščina Republike Slovenije in Izvršni svet Skupščine Republike Slovenije morata:

- zagotoviti uveljavitev kolektivnih pogodb, brez omejitve izplačil osebnih dohodkov;

- dosledno uveljaviti bruto sistem obračuna osebnih dohodkov tako, da se ob vsaki razbremenitvi gospodarstva ustrezno povečajo neto čisti osebni dohodki.

2. Izvršni svet Skupščine Republike Slovenije mora takoj pristopiti k sklenitvi kolektivnih pogodb za družbene dejavnosti in negospodarstvo.

3. Izvršni svet Skupščine Republike Slovenije se mora takoj lotiti izdelave socialnega programa in zanj zagotoviti sredstva, vključno tista, ki se ne odvajajo za nerazvite in federacijo.

4. Nasprotujemo povečanju individualnih prispevkov za storitve družbenih dejavnosti (šolstvo, zdravstvo) dokler se ne sprejmejo in uveljavijo nacionalni programi družbenih dejavnosti.

5. Zahtevamo, da se politika bivalnih stroškov usklajuje z rastjo osebnih dohodkov.

6. Zahtevamo takojšen moratorij na stečaje, katerih razlog je sistemsko

pogojena insolventnost podjetij, namera pa množično odpuščanje delavcev ter sprejem predlaganih sprememb Zakona o prisilni poravnavi, stečaju in likvidaciji, ki bodo preprečile brezpravni položaj delavcev.

7. Zahtevamo cenejšo državo in njen aparat ter pravičnejšo delitev družbenega proizvoda v korist gospodarstva in družbenih dejavnosti.

Stavkovni odbor poziva Izvršni svet Skupščine Republike Slovenije in Skupščino Republike Slovenije naj do 20. avgusta 1990 sporočita pisni odgovor na navedene zahteve ter pristopita k pogajanjem.

ZA STAVKOVNI ODBOR
Rajko Lesjak

Stališča sindikata Steklarne do napovedane stavke

Na seji izvršnega odbora sindikata, ki je bila v torek, 21. avgusta je bilo sklenjeno, da če v naslednjih dneh ne pride do sprememb in sporazumnih rešitev med Zvezo svobodnih sindikatov Slovenije in slovensko vlado, 10. septembra (med 8. in 9. uro) izvedemo enourno stavko tudi v Steklarni Hrastnik. Ker je to opozorilna stavka, jo bomo izvedli v vseh delovnih enotah, razen v tistih, kjer bi zaradi prekinitve dela lahko prišlo do velike gmotne škode. Kot že rečeno, pa je zaenkrat vse odvisno od pogajanj med vlado in sindikatom.

V konzumih bodo nakupi cenejši

V programskih dokumentih Svobodnih sindikatov Slovenije smo zapisali med drugimi ugodnostmi, ki jih ponujamo svojim članom, tudi organizirano ugodno nabavo v trgovinskih organizacijah ali sindikalnih zadrugah. Najbolj zanimiva oblika za sindikat bi bila ustanovitev potrošne (konzumne) zadruge, za kar je treba zagotoviti naslednje pogoje: začetni kapital, prostor, kadre in podobno. Strokovna služba Zveze svobodnih sindikatov je že pripravila koncept projekta za ustanovitev zadruge, ki pa ga je treba še dodelati in se pripraviti na ta način zagotavljanja osnovne oskrbe zainteresiranim članom.

Začasno, do uresnitve tega projekta, pa je Občinski svet ZSSS Hrastnik z ABC Pomurka – Kmetijsko zadrugo Dol pri Hrastniku sklenil pogodbo o opravljanju funkcije sindikalne trgovine, kar pomeni, da bo Kmetijska zadruga Dol zagotavljala popust članom svobodnih sindikatov pri nabavi v njihovi trgovini.

Zakaj Kmetijska zadruga Dol?

Pogovarjali smo se tudi v Mercatorju STP Hrastnik, ki z mrežo svojih trgovin oskrbuje občane na celotnem območju Hrastnika. Vendar se z Mercatorjem STP Hrastnik nismo uspeli dogovoriti za »stalen popust« pri nakupih članov svobodnih sindikatov. Zato smo s pogovori nadaljevali v Kmetijski zadrugi, ki je bila pripravljena z OS ZSSS Hrastnik skleniti pogodbo o opravljanju funkcije sindikalne trgovine.

Kdo lahko uveljavlja popust?

Vsak član Svobodnih sindikatov Slovenije lahko popust pri nakupu uveljavlja s člansko izkaznico, ki je neprenosljiva in velja z osebno izkaznico, tako kot pri poslovanju s čeki. Članom, ki še niste prejeli članskih izkaz-

nic, bodo v sindikatu podjetja izdala potrdila o članstvu, ki velja do izdaje izkaznice.

Kje, kdaj in v kakšni višini pripada članu popust?

V samopostrežni trgovini ABC Pomurka – Kmetijske zadruge na Dolu pri Hrastniku člani svobodnih sindikatov od **1. septembra** lahko uveljavljajo popust pri nakupih vsak **četrek in petek v tednu od 07.00 do 18.00 ure**.

Desetodstotni popust od celotnega zneska boste uveljavili s člansko izkaznico za vsak nakup **nad skupno vrednostjo 300,00 dinarjev**.

Istčasno skupno s Kmetijsko zadrugo Dol organiziramo tudi nabavo ozimnice za vse člane svobodnih sindikatov v Hrastniku, o čemer so vas obvestili že vaši sindikalni zaupniki in poverjeniki v podjetju. O vsem, kar vas še zanima v zvezi z ozimnico ali sindikalno trgovino, lahko povprašate svoje sindikalne zaupnike, ali pa se obrnete na Občinski svet ZSSS Hrastnik.

Zelo pa nas bo razveselilo, če nam boste pri našem delu pomagali tudi vi z vašimi predlogi in napotki, saj si najbrž vsi skupaj želimo dober sindikat, ki bo uspešno delal za dobrobit vsakega delavca – svojega člana.

Člansko izkaznico kot tudi začasno potrdilo o članstvu boste uporabljali pri uveljavljanju vseh pravic in ugodnosti, ki vam kot članu svobodnih sindikatov pripadajo tako v podjetju kot zunaj njega.

Od 1. julija je treba dokazilo o članstvu tudi za pravno posvetovalnico, ki deluje v prostorih občinskega sveta v Hrastniku, Cesta 1. maja 52, vsak četrek od 8. do 12.30 ure. Lep sindikalni pozdrav!

SEKRETARKA
Tjaša Kohne,

Šport in rekreacija

Za nami so praznovanja in dopusti, pred nami pa nič kaj obetaven jutri. Hoteli ali ne, tudi šport vse bolj postaja odvisen od dnevne politike. Kakšna je ta, pa vsi dobro vemo. Skratka, nič kaj obetavna jesen se nam ne obeta – tudi športu ne. Nekateri, kot denimo rokometiški, ta čas še ne vedo v kateri ligi bodo igrali. Nejasno je tudi število ekip, ki bodo igrala v zvezni ženski namiznoteniški ligi. In ne nazadnje, po dolgih letih (če se ne motim pa sploh prvič), bomo Hrastničani brez članskega nogometa. Po novem neuspehu, ko so zaman skušali prodreti med republiške drugoligaše, članske enajsterice Hrastnika ni več. V prihodnji sezoni bo NK Hrastnik tekmoval le z mladinsko in pionirsko enajsterico. Posledice – komentar prepuščam vam.

Nogomet

Očitno je bil praz v zadnjem kolu v Brežicah usoden za nadaljnji obstoj članske enajsterice Hrastnika. Zmaga bi pomenila uvrstitev v vzhodno skupino druge republiške lige in vse bi bilo najbrž v najlepšem redu. Igralci bi ostali, tudi uprava bi se verjetno kadrovske lažje okrepila in tudi s financami najbrž ne bi bilo tolikšnih težav. Tako pa, najboljši so odšli k trbovelskemu Rudarju, trener je razočaran rekel slovo nogometu vsaj za eno sezono, pa tudi nad vse agilni predsednik je napovedal nepreklicno ostavko.

Pravijo pa, da je v vsaki slabi stvari tudi nekaj dobrega. Tisto kar ni uspelo članom je uspelo mladincem. Uvrstili so se v drugo republiško ligo. In ker so za to tekmovalje bili pogoj nekateri nujno spremljajoči objekti, bo kot kaže dokončno usposobljen tudi objekt na igrišču, v športnem parku na Logu. V njem bodo nogometiški dobili preprotno garderobe in sanitarije z najnujnejšimi klubskimi prostori. Sredstva so, kot kaže zagotovljena in komisija NZ Slovenije bo primorana dati

zeleno luč tudi za hrastniško igrišče. Torej vsaj nekaj spodbudnega.

Namizni tenis

Ekipa TKI-Kemičarja bo svojo deseto prvoligaško sezono začela z več ali manj nespremenjeno postavbo. Čeprav so v klubu kar resno načrtovali, da bodo dobili najboljšo slovensko mlado igralko Polono Čehovin iz Koprca, so se na koncu morali zadovoljiti z mlado Ljubljancanko Majo Tilinger in še mlajšo Ravenčanko Petro Mlakar, ki bo igrala za ekipo republiške lige. Ta bi po novih usmeritvah naj ne nastopala pod istim imenom kot prvoligaška ekipa.

Kar zadeva prvoligaško vrsto bo ta znova pred težko nalogo. Njen edini cilj bo obstanek v ligi, za katero pa se ne ve ali bo štela deset, enajst ali pa morda celo dvanajst ekip. Kakorkoli že, novi slovenski prvoligaš iz Vrtojbe bo zagotovo prehud zalogaj za mlado hrastniško vrsto, ki bo nastopala v postavi: Sevšek, Nišavič, Guzelj in Tilinger. Zato bodo hrastničanke morale svoje žrtve iskati med novim prvoligašem iz Srbije ter nekaterimi vojvodinskimi ekipami. Več možnosti za vidne dosežke v novi sezoni imajo hrastničanke zlasti v mladinski konkurenci, pa tudi pionirke bi morale biti med najboljšimi v Sloveniji.

Kegljanje

Kegljači so se, čeprav težko, vendarle uspeli dogovoriti za skupno akcijo. Potem ko so se po dveh sezonah kegljači Rudnika znova vrnili v vzhodno skupino druge republiške lige, sta jih okrepila dosedanja člana Bratstva Adolf Laznik in Zdravko Rancinger. V Bratstvu s tem prestopom niso ravno navdušeni, iz preprostega razloga, ker rezervni igralci Rudnika nočejo prestopiti k Bratstvu, kar je bil sicer pogoj pri izdaji izpisnic Lazniku in Rancingerju.

Jože Premec

Nagradna križanka

steklarna hrastnih				22. 7.	STOŠKI STOICNI FILOZOF	PIJAČA GRŠKIH BOGOV	100	ZNAČILNA OBLIKA, VRSTA	TURŠKO MESTO ENEZ (PO GRŠKO)	NIHAJOČI GIB TELO- VADCA NA DROGU	LITER	VIDEZ, PODOBA	EGIPČANSKI SONČNI BOG	KRAJ OB GRAENICI, ZIBELKA DANAŠNJE "GLAZNJE" V	JEZERO V ZDA	POSODA ZA CVETJE	
7/8	PEDRO SALINAS HOKEJSKI KLUB	V	V	1860 1990	22. 7.	IT. PESNIK, SATIRIK (PIETRO)											
HITER, SLOK LOV- SKI PES														ŠPANSKI FILMSKI REŽISER (CARLOS)			
FILMSKA IGRALKA STARK														GL. MESTO FRANCIJE PETER OVSEC			
REŠITE JUBILEJNO KRIŽANKO, NAGRADE VAS ČAKAJO	STOICNA FILOZOFKA ŠOLA BIRO					ELEKTR. MERSKA ENOTA		ZIMSKO OBUVALO, SNEŽKE	SL. PEVKA (MAJDA) VRSTA APERITIVA					VELIKA PA- PIGA Z NOVE ZELANDIJE STAROGRŠ- KI PESNIK			
ZADNJI ČELJSKI GROF						ČISTOČA FILMSKA IGRALKA GARDNER			STARA MERA ZA VINO KLIC, POZIV						PENJA, PENJAČA	IGRA NA KARTE	
ITALIJAN- SKA RA- DIO IN TV					ZMIKAVT PEVEC PESTNER		PRITOK NERETVE INDUSTRIJ. RASTLINA			KONICA	SLOVENSKI PIANIST (ANTON) GORA V SRBIJI						
POLITIK HUMO						POJAV NA VODI		SUROVINA ZA CEMENT						POTOK IN VAS NA IZANSKEM			
MESTO NA FILIPIN- SKEM OTO- KU LUZON						GOETHEJE- VA MATI DEL TEDNA		ELEKTRIN BRAT						ŽLEBIČ V DOGAH			
7/8	VODNI PTIČ Z DOLGIM VRATOM	POSODA ZA VINO REKA SKOTI GRENOBLE			EMIL NOLDE ČOPASTI PAPAGAJ		OTOK V JADRANU BLAGO ZA KAVBOJKE							SVOD NAD NAMI OSCAR ALIN			
GEN. SEKRE- TAR ZDRU- ŽENIH NARO- DOV (TRYGVE)						DANSKI OTOK		JANEZ ERZEN SPODNJI DEL ROKE S PRSTI		IGRALEC ULAGA	MESTO V ISTRU			NOBELIJ VELEBLA- GOVNICA			POTOČNA ŽIVAL
NEMŠKI MEŠČANSKI FILOZOF (GEORG)						NEMŠKI SLI- KAR (EMIL) ANGL. SVET- LO PIVO		ESTRADNA UMETNICA RAJTER						ŠKOTSKI NOBELOVEC ZA MIR LETA 1949	IT. PESNIK BETTI	TELOVADNA PRVINA	DOBA, VEK
MADŽSKLA- DATELJ BARTOK						IGRALČEVA VLOGA		JAPONSKA NABIRALKA BIŠEROV KAJETAN KOVIC						BOŽENA NEMCOVA	REKA V ANGLIJI EMIL ADAMIČ		
"KRALJI" PTIČ						DOBRI ČLO- VEK IZ NEGOVE											
OTROČIČEK						SESTAVIL: KARLI DREMEL	NADALJE- VANJE GESLA										

Urejanje benifikacije

V zadnjem času se pojavljajo primeri, ko delavci iz začetnih let zaposlitve nimajo priznane delovne dobe s povečanjem (benifikacije), čeprav so tedaj opravljali dela za katera je danes benifikacija priznana.

Na osnovi ustreznih dokazil (podatki računskega sektorja, izjave prič) je bila nekaterim delavcem naknadno urejena benificirana delovna doba.

Če je med člani kolektiva še kdo, ki je opravljal dela z benificirano delovno dobo, pa to nima ustrežno urejeno, lahko uredi v prihodnjih mesecih. V takih primerih je treba:

- svoj primer prijaviti (osebno) kadrovske službi;
- navesti delovno mesto oz. delo kjer je delavec delal;
- navesti imena prič, ki bi lahko potrdile trditve;
- priložiti kakšno drugo dokazilo (odločbo) če ga delavec ima.

Na osnovi podatkov in dokazil bo kadrovska služba poskušala ugotoviti upravičenost in možnost za priznanje benifikacije.

Čas za prijavo: od 15. septembra do najkasneje 31. decembra 1990.

Kadrovska služba

Zahvale

Ob boleči izgubi našega dragega moža, očeta in dedka

Antona Udovča

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, znancem in prijateljem za darovano cvetje in sočustvanje z nami. Prav tako se zahvaljujemo godbi in pevcem za žalostinke, govorniku za besede in duhovniku za opravljen obred. Hvala vsem, ki ste ga pospremili k njegovemu zadnjemu počitku.

Žalujoci: vsi njegovi

Med reševalce s pravnimi rešitvami križanke bomo z žrebom razdelili sedem nagrad:

1. nagrada 100,00 din
2. nagrada 80,00 din
3. do 7. nagrada 60,00 din.

Izrezek z vpisano rešitvijo pošljite na naslov: Uredništvo STEKLARJA, 61430 HRASTNIK, Cesta 1. maja 14

Nagrajeni reševalci

Za nagradno križanko št. 5-6/1990 smo prejeli 77 rešitev. Žreb je namestil nagrade naslednjim:

1. nagrada 100,00 din: Julij SMODIŠ, upok.;

Ob boleči izgubi naše drage mame, sestre, tete in omice

Vide Malis

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom iz blokov ter organizaciji Zveze borcev teren 2 Hrastnik za darovano cvetje in sožalne besede. Posebna zahvala tudi zdravstvenemu in strežnemu osebju Eberlovega doma na Izlakah za večletno zdravljenje, skrb, nego in nesebične tolažilne besede.

Žalujoci: sin Vili, sestra Radka z družino in ostalimi sorodniki

2. nagrada 80,00 din: Karli MEDVED; pet nagrad po 60,00: Izidor BIZJAK; Marija OVNIK, upok.; Ervin PREDOVNIK; Ludvik RANCINGER, upok.; Ivan GOŠLER.

Rešitev prejšnje križanke:

Vodoravno: Moreas, priroda, romb, amoret, Rab, srt, odor, roka, Abano, ter, žito, Ir, žaba, basen, lom, Jicak, Larsen, kipeč, Akira, A. B., stek, I. A., I. Š., napis, dim kotilka, alk, Aceva, starter, A. K., jam, atom, tok, L. M., govedar, Adam, karo, Ali, Elo, Elis, Ovid, Sahara, Sibirka, lira, sprh, glad, Jean Sorel, Isar, alka, Antar, Aci.

(K. D.)

STEKLARNA
HRASTNIK

Odbor za obveščanje: Marijanca Polzelnik - predsednica, člani: Milan Crnkovič, Janez Cigliar, Jože Drugovič, Jože Godicelj II. in Albert Kapelar.
Uredniški odbor: Mili Kobal - glavna in odgovorna urednica, člani: Zdenka Fabjan, Majda Krošlin, Alojz Marcen, Ervin Predovnik in Franc Vidovič.
Fotografije Branko Klančar.
Grafična priprava in tisk v nakladi 2200 izvodov tiskarna Formatisk. Naslov uredništva: Steklar, Hrastnik, Cesta 1. maja 14, telefon 0601/41-622, int. 110. Po sklepu republiškega komiteja za informiranje je glasilo oproščeno davka od prometa proizvodov.